

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Філологічні зошити. Літературознавство:

ЗБІРНИК СТУДЕНТСЬКИХ
НАУКОВИХ СТАТЕЙ

ВИПУСК II

Рівне – 2014

ББК 83
Ф 54
УДК 82

Філологічні зошити. Літературознавство: зб. студ. наук. ст. Вип. II / ред. кол. Б. М. Кир'янчук [та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2014. – 120 с.

У збірнику вміщені студентські наукові розвідки, результати бакалаврських та магістерських досліджень з актуальних проблем українського літературознавства, теорії літератури, компаративістики та методики викладання української літератури. Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, студентами, вчителями-словесниками.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри української літератури
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 2 від 25 лютого 2014 р.)

Рецензент:

ШАНЮК В.І., кандидат філологічних наук, доцент (Національний університет водного господарства і природокористування).

Редакційна колегія:

ЗАХАРЧУК І.В., доктор філологічних наук, доцент;

БЕСТЮК І.А., кандидат філологічних наук, доцент;

КИР'ЯНЧУК Б.М., кандидат філологічних наук, доцент (головний редактор);

КИРИЛЬЧУК О.М., кандидат філологічних наук, доцент;

КРУПКА М.А., кандидат філологічних наук, доцент;

РОМАНИШИНА Н.В., кандидат філологічних наук, доцент;

ТХОРУК Р.Л., кандидат філологічних наук, доцент.

ЗМІСТ

БЕЗНОСКО ЮЛІЯ	
Детективний сюжет у романах Євгенії Кононенко «Імітація» та «Зрада».....	7
ЄВГЕЙЧУК ОЛЕНА	
Вивчення художнього твору в контексті творчості письменника як складова навчально-методичної системи	12
КОСТЮКОВИЧ ЯНА	
Експресіоністична модель творчості Осипа Турянського: автобіографічна повість «Поза межами болю. Картина з безодні»	15
КОШИНСЬКА ТЕТЯНА	
Авторська модель героя у романі В. Винниченка «Лепрозорій».....	19
КУТІНОВА МАРІЯ	
Дискурс містичного у повісті «Віки плывуть над Києвом» Антона Нивинського	25
МАЙДАНЕЦЬ ОЛЬГА	
Осмилення традиційної культури у романі Марії Матіос «Солодка Даруся»	29
МИСЮК ОЛЬГА	
Сучасна дитяча література у просторі Інтернету	34
МІНІЧ ОЛЬГА	
Своєрідність любовних історій у прозі Люко Дашвар	39
ОЛЕКСЮК АНТОНІНА	
Місто Рівне: концептуалізація топосу на літературній мапі («Рівне / Ровно (стіна): нібито роман» (2001) Олександра Ірванця).....	42
ПАНАЦУК ІРИНА	
Репрезентація національних характерів у романі Івана Нечуя-Левицького «Князь Ієремія Вишневецький».....	46
ПАРХУТА ЮЛІЯ	
Інтеграція навчального процесу як дидактична умова підвищення якості освіти школярів	50
ПАХНЮК КАТЕРИНА	
Інваріанти постаті жінки-матері у творах Володимира Винниченка (на основі драми «Чорна Пантера і Білий Ведмідь» та роману «Записки Кирпатого Мефістофеля»)	53
ПИЛИПЧУК ОЛЕНА	
Родинні драми у романі Люко Дашвар «Мати все»	58

РАДЧИК МАРИНА	
Незавершені «Вальдшнепи» М. Хвильового як генератор нових культурних смислів: повість «Аглая» А. Сокола та художній фільм «Вальдшнепи» (режисер О. Муратов)	61
РЕГРУТ ПАВЛО	
Роздвоєння особистості у психологічних студіях Миколи Хвильового та Михайла Коцюбинського	66
РОЗГОН КАТЕРИНА	
Психоаналітичні ідеї в літературі високого модернізму 1920-х років (повість «Смерть» Б. Антоненка-Давидовича)	72
РОЗЕМБОВСЬКА ЯНІНА	
Минуле крізь призму приватного досвіду (роман Володимира Лиса «Століття Якова»)	77
СОЗОНІК МАРІЯ	
«День гніву» Юрія Косача: літературна версія воєнного роману	82
СТРАВІНСЬКА ОКСАНА	
Вивчення творчості І. Нечуя-Левицького в школі як методична проблема	88
ТКАЧУК ВАЛЕРІЯ	
Постать інтелігента в контексті естетичних пошуків української модерної літератури	91
ШОСТАК ОЛЬГА	
Новела Івана Франка «Сойчине крило» – твір про еміграцію й декадента	96
ЯКОВЛЕВА ОЛЕКСАНДРА	
Новела Тані Малярчук «Жінка і її риба» крізь призму «Закону Борхеса».....	105
<i>Шевченківський конкурс студентських наукових робіт</i>	
ПАХНЮК КАТЕРИНА	
Постать жінки-матері у творах Тараса Шевченка.....	109
САЙКО ОЛЕНА	
Бунтівник як героїчна модель Тараса Шевченка («Гайдамаки») та Михайла Коцюбинського («Дорогою ціною»).....	113
ЯРОШ ТЕТЯНА	
Жанр псалмів у поетичних доробках Тараса Шевченка та Петра Карманського	117

CONTENTS

BEZNOSKO JULIJA Detective devieces in plot of the novels <i>Imitatzija (Imitation)</i> and <i>Zrada (Betrayal)</i> by Yevgeniya Kononenko	7
YEVHEICHUK OLENA Context of Writer's Creative Works in Teaching of Fiction to Be an Element of Methodical System	12
KOSTYUKOVYCH JANA Expressionistic Mode of Osyp Turyanskyi's Writings: Autobiographical Narrative in <i>Poza mezhamy bolyu. Kartyna z bezodn'i (Out of pain limits. Painting from a Abyss)</i>	15
KOSHYNSKA TETYANA Author Model of Hero in Novel <i>Leprosarium</i> by Volodymyr Vynnychenko	19
KUTINOWA MARIYA Discourse of mystique in romance <i>Wiky plywut nad Kyiv'om (Ages to be passing beyond Kyiv)</i> by Antyn Nyvynskyi	25
MAIDANETS OLGA An Idea of Traditional Culture in Novel <i>Solodka Darusya (Sweet Darusya)</i> of Mariya Matios	29
MYSYUK OLGA Contemporary Children Literature in Internet Media.....	34
MINICH OLGA Original Elements in Love Stories of Lyuko Dashwar's Prose.....	39
OLEXYUK ANTONINA Rivne a Town: to Write down a Concept Having Got from the Topos on Literary Map	42
PANASCHUK IRYNA Representation of Nation Characters in Novel <i>Jeremiah Vyshnevetzkyi the Prince</i> by Ivan Nechui-Levytskyi	46
PARCHUTA JULIYA Integration in Teaching Process as Didactic Basis to Rise Level of Pupil Education.....	50
PAKHNIUK KATHERYNA Invariants of a Mother-figure in Volodymyr Vynnychenko's Writings	53
PYLYPCHUK OLENA Family Conflicts in Novel <i>To be Possessed Everything</i> by Lyuko Dashwar.....	58

RADCHYK MARYNA

Unfinished Novel *Valdshnepy (Woodcocks)* by M. Hvylovyyi to Be a Generator of New Cultural Senses: Tale *Aglaya* by A. Sokhola and Film *Valdshnepy (Woodcocks)* by Producer O. Muratov..... 61

REHRUT PAVLO

An Idea of Split Personality in Psychological Fiction of Mychola Hkvylovyyi and of Mychailo Kotsyubynskyi..... 66

ROZGON KATHERYNA

Psychoanalytic Theses in Fiction of High Modernism in 1920-th Years (Tale *Smert' (Death)* by B. Antonenko-Davydovych)..... 72

ROZEMBOVSKA IANNINA

Past in the Light of Personal Experience (Novel *Stolittya Yakova (The Century of Jacob)* by Volodymir Lys) 77

SOZONIK MARIA

Den Hniwu (Dies Irae) by Yuriy Khosach as fiction version of battle novel..... 82

STRAWINSKA OXANA

Problem with Methods in School Teaching of Creative Works by I. Nechui-Levytskyi..... 88

TKHACHUK VALERIYA

Figure of Intellectual in Context of Aesthetics Tendencies of the Ukrainian Contemporary Literature..... 91

SHOSTAK OLGA

Short Story *Soichyne Khrylo (Jay Wing)* by Iwan Franko Is an Writing about Emigration and Figure of Decadent..... 96

YAKOVLEVA OLEXANDRA

Short Story *Zhinka ta jiji ryba (Woman and Her Fish)* by Tanya Malyarchuk in Prism of *Rule of Borges*..... 105

Contest of Student Study Dedicated to Anniversiry of Taras Shevchenko's Birth

PAKHNYUK KATHERINE

Mother-figure in Shevchenko's Writings..... 109

SAIKO OLENA

Rebel as Hero Mode in Texts *Hajdamaky (Insurgents)* by Shevchenko and *Dorohoyu Tsinoyu (It Costs Dear)* by Mychailo Kotsyubynskyi..... 113

YAROSH TETYANA

Genre of Psalms in Poetry be Taras Shevchenko and Petro Karmanskyi..... 117

Ольга Мініч

Науковий керівник – канд. філол. наук Крупка М.А.

СВОЄРІДНІСТЬ ЛЮБОВНИХ ІСТОРІЙ У ПРОЗІ ЛЮКО ДАШВАР

У статті проаналізовано художні особливості моделювання любовних ліній у творах Люко Дашвар. Простежено головні віхи розвитку подій на основі текстуального аналізу ситуацій кохання та поведінки героїв у романах «Мати все», «Село не люди», «Молоко з кров'ю».

Ключові слова: герой, кохання, стосунки, родина, соціум.

*The author analyzes fictional quality in modelling of love stories in the works of Lyuko Dashwar. The major milestones of events in love storyline and motives of literary characters are considered by ways of textual analyze in romances *Maty vse (To Owe everything)*, *Selo ne lyudy (Village people are not people)*, *Moloko iz krovyu (Blooming with Health)*.*

Key words: literary character, love story, family, social milieu.

Тема кохання є однією із центральних у мистецтві. Вона є невід'ємною складовою масової літератури, зорієнтованої на пересічного читача. У вітчизняному літературному просторі особливою популярністю користуються твори Люко Дашвар, які можна прочитувати як суцільний любовний текст. Сама авторка з цього приводу зауважила: «Яку б життєву історію я не обрала і яка б тема мене не хвилювала, усе зводиться до історії кохання... без любові немає нічого. Навіть не знаю, що можна писати без емоцій, почуттів, кохання. Хіба підручники чи історичні дослідження. Для мене важливо, щоб книжка була просякнута емоціями» [4]. Проте у сучасному літературознавстві недостатньо приділено уваги творчості Люко Дашвар, тому нашою метою є з'ясувати особливості художньої інтерпретації любовної теми у романах «Мати все», «Село не люди», «Молоко з кров'ю».

Кохання героїв книжок Люко Дашвар базується, насамперед, на платонічному почутті, а вже потім має місце статевий потяг.

Головні герої роману «Село не люди» – Катерина та Роман – змальовані у ситуації драматичних стосунків, розплачуватися за які доводиться життям. Між ними значна різниця у віці, адже Роман дорослий одружений дядько, а Катерина – наївне дівча, яке живе в світі рожевих мрій про велике почуття та свого принца. Незважаючи на роки, Роман ще приваблює жінок і користується цим. Підтвердженням є події, описані на початку книги, коли Роман, знаючи, що подобається сусідській дівчинці, схиляє її до оральних пестошів. Він не задумується про наслідки й дбає виключно про насолоду. Пізніше Роман зрозуміє, що він хоче не тільки сексуальних стосунків із дівчинкою, а закохався в дитину і втратив цікавість до інших жінок, навіть до своєї дружини.

Він планує розлучитися і виїхати із Шанівки, забравши Катю із собою, але на заваді щастю стають меркантильні плани односельця, які призводять до смерті Романа.

Катерина не уявляє свого життя без сусіда-коханця. Дівчина не зважає на перешкоди, що стоять на шляху до їхнього щастя. Її не зупиняє, що Роман – одружений і набагато старший за неї. Катерина не боїться ні осуду односельців, ні гніву батьків. Авторка наголошує на недосвідченості героїні, яка впевнена, що дядько Роман – це Все. З того моменту, як полюбила чоловіка, Катерина не уявляє себе без нього. Спілкуючись із Романовим сином, дівчина не виокремлює риси Сашка, а шукає в ньому схожості з батьком. Дивлячись в голубі Сашкові очі, вона підкреслює для себе, що в Романа такі ж голубі-голубі, як небо. Єдине, що турбує закохану героїню, що батько, дізнавшись про її кохання, завдасть фізичної шкоди Романові і він постраждає через Катерину. Над тим, що любов може бути несправжньою, дівчина навіть не замислюється. Вона сліпо вірить чоловікові, бо живе у світі абсолютного добра, де немає місця злу й негідним вчинкам. Вона не вміє робити людям шкоду і у відповідь очікує такого ж ставлення.

У романі «Молоко з кров'ю» весь сюжет базується на історіях кохання. Цей роман – збірка оповідей про любовні стосунки чотирьох поколінь жінок, які поєднуються містичною історією про червоне коралове намисто, що передається із покоління в покоління – від матері до доньки. Центральною є розповідь про нещасливу любов Степана та Марусі, які відчували потяг одне до одного ще з дитинства, але на заваді щастю стало нерозуміння односельчан, адже Маруся – красива, горда, непередбачувана, непокірна, а Степан – «худий, рудий, на зріст не вийшов, ще й сліпий, як кріт» [2, 76]. Під тиском соціуму Маруся виходить заміж за найкращого в селі, але нелюбого їй парубка – красеня Льошку. Степан же ж одружується із горбоносою бібліотекаркою Тетянкою, яку йому сама Маруся і висватала. Вона переконувала себе, що коли обоє стануть одруженими, то почуття, яке було між ними із дитинства, зникне. Проте Маруся та Степан продовжують зустрічатися, адже ці побачення дають наснагу та силу для того, щоб жити з нелюбами.

Символом історій кохання жінок з родини Марусі є червоне коралове намисто. У романі про нього сказано: «Коралі ті – то примха велика. Нічого крім любові до серця не допустять» [3, 124].

Підтвердженням магічної дії намиста є історія любові Орисі – Марусиної матері – та партизана Айдара. Якось вночі, коли вже заміжня Маруся залишилася ночувати у матері, Орися розповіла «/.../ не повіриш, але поки намиста не оділа, наче й не помічав мене, а як на шию повісила... Ох і любов була! На все життя любов» [3, 123]. Але Орисин коханий загинув від ран, а в жінки залишилася донька.

У магію намиста вірить і Маруся. Вона впевнена, що коралі оберігають її родину від лиха, і звинувачує Льошку в тому, що він зірвав намисто з її шиї і це призвело до загибелі їх сина Юрка. Після смерті сина жінка навіть не намагається приховати своєї байдужості до чоловіка. Льошка довго не витримує такого життя, і їх шлюб завершується крахом, а Маруся залишається сама. Вона все ще любить Степана, але, коли він повертається після років лікування у психлікарні й пропонує відновити зустрічі, героїня

відмовляється. Тепер її – зрілу жінку – мало цікавить тілесна сторона відносин, її більше тішить думка про те, що вона любить і її люблять. Підтвердженням кохання для неї стають не статеві стосунки, а платонічна любов, реалізована через погляди, жести й слова.

У романі «Мати все» любовних ліній декілька – стосунки Платона та Раї, Стаса та Ліди, Іветти та Петра Вербицьких. Всі події стосуються почуттів персонажів. Саме через кохання еволюціонують характери героїв та стаються кардинальні зміни в їхньому житті.

Поява Раїси в домі Вербицьких – знакова подія, адже після цього руйнується налагоджуваний роками порядок. Дівчина стає причиною краху диктатури Іветти Вербицької. Райка не докладає для цього особливих зусиль, проте по-справжньому й безкорисливо любить всіх мешканців дому: особливо Платона, заради якого готова віддати своє життя, але не життя ненародженої дитини. Дитина – це символ всеперемагаючого кохання, яке об'єднує Раїсу та Платона.

Любов Стаса та Ліди, на відміну від стосунків Платона та Раїси, не витримала перевірку часом та обставинами. Спочатку чоловік не міг повірити, що Ліда його кохає й всіляко намагався це перевірити, а потім Ліда зрозуміла, що Стас – це не все її життя, як вона думала спочатку. Виявилось, що окрім чоловіка її цікавить ще багато речей, наприклад, медицина. Ліда надала перевагу кар'єрі перед почуттями й відмовилася від чоловіка, з яким не один рік прожила в шлюбі і якого вважала рідним. Стас запізно зрозумів, що він любить Ліду не за її статки та відоме ім'я, як думав спочатку, а за те, що вона є. Він не зміг ні повернути її, ні переконати почати жити заново.

Причиною краху сім'ї Скакунів-Вербицьких стає втручання свінгерів в особистий простір Ліди та Стаса. Чоловік сам підштовхнув дружину до цього кроку й тим поклав початок розпаду своєї родини. Фінальною подією, яка завершила цей процес, стала втрата Лідою дитини.

Усі герої романів Люко Дашвар нещасливі у коханні. Але вони продовжують любити, незважаючи ні на що, тим самим доводять, що їхня любов справжня й безкорислива, не побудована на меркантильному інтересі.

У романах любовна лінія відіграє найважливішу роль, адже всі події стосуються почуття кохання та міжстатевих стосунків. Проте жоден із героїв не пізнав щастя і всі вони стали жертвами нещасливої любові та жорстокого суспільства.

Сюжети творів Люко Дашвар побудовані на основі історій про кохання, які органічно переплітаються з описом подій повсякденного життя героїв, що робить романи більш реалістичними та наближеними до життя.

Джерела:

1. Дашвар Люко. Мати все / Люко Дашвар. – Х. : КСД, 2010– 336 с.
2. Дашвар Люко. Молоко з кров'ю / Люко Дашвар. – Х. : КСД, 2008 – 268 с.
3. Дашвар Люко. Село не люди / Люко Дашвар. – Х. : КСД, 2010– 270с.
4. Сучасна українська письменниця в пошуках своєї України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://razom.znaimo.com.ua/docs/679/index-105431.ntml> – Назва з екрана.